

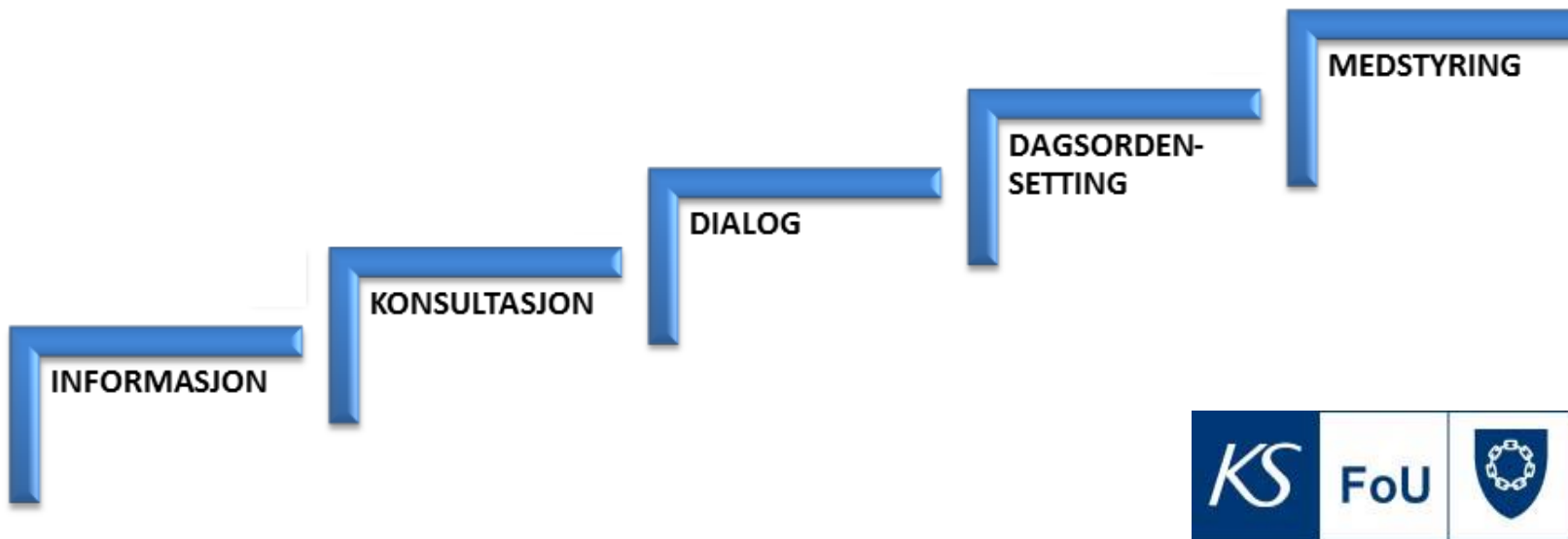
Medvirkning *med virkning?* Innbygggermedvirkning i den kommunale beslutningsprosessen.

Mars 2013

Om studien

- Studien har sett på hvordan kommuner trekker innbyggere med i politiske beslutningsprosesser mellom valg.
- Grunnlag: Intervjuer i 16 casekommuner, statistiske data, annen forskning.
- Gjennomført av NIBR/Uni Rokkansenteret
- Fokus – de øverste fire trinnene i deltakelsestrappa.

Innbyggermedvirkning er viktig!

- Lokal informasjon, kunnskap og flere stemmer kanaliseres inn (for eksempel fra ellers tause grupper)
- Beslutninger blir bedre, mer treffsikre og lettere å gjennomføre
- Folkevalgte blir bedre i stand til å representere innbyggerne
- Innbyggerne får høyere tillit til at de folkevalgte lytter til dem og ser hva som er deres behov
- Medvirkning beskrives som en måte å «...legge ørene til bakken og på denne måten gjøre oss i stand til å få informasjonsflyten opp i organisasjonen»

Stor bredde av tiltak

- Konsultasjon:
 - Høringer
 - Folke/informasjonsmøter
 - Konsulterende sentralbord
- Dialog:
 - Plansmie
 - Gjestebud
 - Framtidsverksted
 - Ordførerbenk
- Dagsordensetting:
 - Innbyggerinitiativ
 - Barnetråkk
 - Idedugnad
- Medstyring:
 - Lokalutvalg
 - Barne- og ungdomsråd

Plansmie i Rakkestad kommune

*Lokalsamfunnsutvalg i
Fredrikstad*

Nytenkning: Gjestebud

- Svelvik kommunes arbeid med kommuneplanens samfunnsdel
- Ulike personer i lokalsamfunnet ble spurt om å være gjestebudsvert
- Vertene arrangerte gjestebud hjemme (eller på skolen) for venner og bekjente
- Deltakerne representerte bare seg selv (ikke org, parti, bedrift)
- På gjestebudene ble et bestemt tema i kommuneplans samfunnsdel diskutert
- Innspillene ble sendt som a) høringsinnspill eller b) direkte til planlegger som oppsummerte dem
- Totalt 22 gjestebud, 140 deltakere, mellom 18-86 år
- Kommunen fikk kanalisert inn innspill og meninger fra personer som ellers ikke ville deltatt
- Dominoeffekt – flere av deltakerne møtte også opp på folkemøter
- Ikke arbeidskrevende for kommunen

Noen av gjestebudsvertene

*”Vi er alle klar for et nytt gjestebud nå arealplanen legges ut. Uavhengig om dere inviterer eller ikke”
(gjestebudsvert)*

Faktorer som bidrar til vellykket innbyggermedvirkning - kommunenivå

- *Forankring i – og kobling til – det representative demokratiet*
 - Utarbeide strategier, visjoner og mål for medvirkning
 - Politikerne må se på innbyggerne som medspillere og sparringspartnere
- *Prosedyrer for:*
 - Når og hvordan medvirkningstiltak skal gjennomføres
 - Hvordan innspill bringes videre fra tiltak til politiske vedtak
 - Å gi innbyggerne tilbakemelding på hvor saken står
 - Å gi innbyggerne tilbakemelding på hvordan innspillet ble hensyntatt
- *Ressurser - demokratisansvarlig*
 - Å ha en administrativt ansatt som har spesielt ansvar for medvirkning øker bevisstheten og fokuset på temaet

Faktorer som bidrar til vellykket innbyggermedvirkning - tiltaksnivå

- *Synlighet*
 - For at folk skal kunne involvere seg i må de være klar over muligheten til å gjøre det, og vite hvordan de skal gå frem
- *Konkrete , viktige og innbyggernære spørsmål*
- *Tydelig formål med medvirkningen*
- *Målgruppe*
 - *Viktig å fange alle, særlig de som ellers ikke deltar*
 - *Heller bred medvirkningsmeny med en knippe av tiltak rettet mot ulike grupper - enn et generelt tiltak som skal favne alle*
- *Være der folk er*
 - Arenaene som kommunen bruker i medvirkningssammenheng er ofte fremmedgjørende
 - Vær der folk er – på kjøpesentre, skoler, kafeen, hjemme (gjestebud), treff rusmisbrukere på torget

Tiltaksnivå... forts

- *Tidspunkt: Etterstrebt tidlig medvirkning*
 - Innbyggerne inviteres ofte etter at hoveddrammene for en beslutning er lagt – gir dem mindre muligheter for innflytelse
 - Tidlig medvirkning gir større sjanse for å influere og bidra til å gjøre resultatet bedre
 - Mulighet for reell innflytelse vil alltid virke motiverende!
- *Institusjonaliserte medvirkningstiltak motiverer til langsiktig deltakelse*
 - Barn- og ungdomsråd
 - Lokalutvalg eller grendeutvalg
- *Behov for en "Spor-innspill"tilbakemeldingsfunksjon*
 - Innbyggerne opplever ofte at deres innspill *forsvinner i et sort hull* – og at kommunale beslutningsprosesser er uoversiktlige og langvarige
 - Stort behov for at kommunen veileder innbyggere om hvor saken står i etterkant av involveringsprosessen
 - Kanskje som postens "Spor-pakke"-funksjon; med sms-varslings?
- *Behov for en "Spor-effekt"tilbakemeldingsfunksjon*
 - Innbyggere lurer ofte på om innspillene deres får noen effekt på hva som blir det endelige vedtaket
 - Ikke alltid lett å lese av saksdokument eller vedtak – kan virke demotiverende
 - Stort behov for at kommunen gir tilbakemelding på hvordan innspill er ivaretatt eller ikke ivaretatt

Oppsummert: Det representative og det direkte demokratiet går hånd i hånd

”.. jeg tror det er viktig at du har en arena å få sagt din mening på. Og om det ikke blir slik du ønsker det, så har du i hvert fall sagt ifra” (ordfører)